

"Kitab-ı kebir-i kâinat, nasıl ki vücud ve vahdete dair ayat-ı tekviniyeyi bize ders veriyor. Öyle de o Zat-ı Zülcelal'in bütün evsaf-ı kemaliye ve cemaliye ve celaliyesine de şehadet eder." Evsâf-ı kemaliye ve cemaliye ve celaliyeyi izah eder misiniz?

Evsaf; vasıflar, sıfatlar demektir. Ancak, burada *esma* manasında kullanılmıştır. Zira her isim aynı zamanda sıfat vazifesi yapar. Mesela, "**Rahîm Allah**" dediğimizde **Allah'ı Rahîm** olmakla tavsif etmiş oluruz ve buradaki **Rahîm** ismi sıfat vazifesi yapmış olur.

Esmâ-i hüsnâ, cemalî ve celalî isimler olarak ikiye ayrılabilirdiği gibi, **cemalî**, **celalî** ve **kemalî** isimler şeklinde üçlü bir tasnif de yapılmaktadır. Bu derste bu üçlü tasnif esas alınmıştır.

Ancak, şu noktanın ehemmiyetle dikkate alınması gerekiyor:

Bu isimler kesin hatlarla birbirinden ayrılmazlar. Üstadımızın ifadesiyle "**cemalin gözünde celal**" veya "**celalin gözünde cemal**" seyredilebilmektedir. Mesela, okyanusa baktığımızda öncelikle celal manası nazarımıza çarpar, ancak okyanusun muhteşem bir güzelliği de vardır. Ve yine o muhteşem varlığı yaratmak ancak Allah'a mahsus bir kemeldir. O halde, okyanusta hem **cemal**, hem **kemal**, hem de **celal** birlikte görülür, seyredilirler. Ancak ilk bakışta kalbimizde hayret mânâsı daha fazla uyandırdığı için onda celal ve azamet tecellisini daha galip görürüz.

Bu kısa açıklamadan sonra, **cemalî**, **celalî** ve **kemalî** isimlere bazı misaller verelim:

Cemalî isimlere birkaç misal: Rahmân, Rahîm, Cemîl, Musavvir, Müzeyyin, Rezzak, Kerîm, Şâfi, Ğaffar, Tevvab.

Celalî isimlere misaller: Celîl, Azîz, Cebbar, Mütekebbir, Kahhar.

Kemalî isimlere misaller: Evvel, Ahir, Zahir, Bâtın, Kadim, Baki, Alîm, Hakîm, Kuddüs, Selâm.

Arz ettiğimiz gibi, bunlar kesin sınırlar değildir; esmanın tecellilerindeki galibiyet ve hâkimiyete bakarlar.